

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Навчально-науковий інститут історії та філософії
Кафедра історії України

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ

Освітня програма Право

Спеціальність 081 Право

Галузь знань 08 Право

Затверджено на засіданні кафедри
історії України
Протокол № 1 від 03 вересня 2020 р.

м. Суми – 2020

1. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є історичний процес та форми культури в Україні від найдавніших часів до сьогодення. Під історичним процесом розуміється послідовна зміна фактів і явищ у минулому людського суспільства, а формами існування культури вважаються матеріальна і духовна.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Історія та культура України у давню, середню та модерну добу.
2. Історія та культура України у новітній час.

Навчальна дисципліна «Історія та культура України» викладається на неісторичних спеціальностях Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка. Вона є діапредметною, оскільки синтезує в собі дві гуманітарні науки, споріднені за своїм змістовим наповненням: історію та культурологію. Історія вивчає минуле людського суспільства, а культурологія – розвиток культури, тобто усього, що створено людиною.

Ознайомлення з історією України, її культурою, сприятиме формуванню у бакалаврів високого рівня національної свідомості, готовності до діяльності в умовах полікультурного суспільства, здатності виступати в ролі генератора духовно-морального збагачення підростаючого покоління. Усвідомлення студентами цілісної картини вітчизняного історико-культурного процесу допоможе не лише зростанню їх загального інтелектуального рівня, а й утвердженню стійкої мотивації до розвитку власних здібностей та ерудиції. Разом з професійною підготовкою, знання історії та культури України дасть можливість майбутньому бакалавру більш ефективно адаптуватися у соціальне середовище та суспільну діяльність.

2. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Історія та культури України» є розкриття у хронологічній послідовності історичних процесів та розвитку матеріальної і духовної культури в Україні.

Основними цілями вивчення дисципліни є оволодіння науковою періодизацією історії України, засвоєння характерних рис основних періодів української історії, їхніх особливостей, визначальних подій та явищ в кожному з них; узагальнення досвіду національного державотворення, традицій української державності, значення боротьби українського народу за її відродження та збереження; розкриття історії соціально-економічних та суспільно-політичних процесів в Україні, основних етапів українського національно-визвольного руху, його конкретного змісту і організаційні форм, визначення ролі і місця в українській історії видатних історичних осіб; висвітлення змісту і особливостей розвитку української матеріальної та духовної культури, її взаємозв'язок зі світовою культурою; розкриття найважливіших подій та явищ української історії в контексті світової історії, ролі України в системі міжнародних відносин.

3. Результати навчання (компетентності)

Відповідно до вимог освітньої програми студенти повинні:

знати:

- історичне минуле та сьогодення українського народу;
- етапи розвитку української державності;
- події національно-визвольного руху в Україні;
- процес становлення української нації;
- видатних політичних діячів України;
- факти соціально-економічного і політичного розвитку України;
- події відродження Української держави;
- найважливіші здобутки матеріальної і духовної культури України;
- внесок українського народу в скарбницю світової культури.

вміти:

- аналізувати історичні документи за допомогою різних наукових методів, спираючись на принципи історизму, об'єктивності, зв'язку теорії з практикою;

- користуватися історичними джерелами, спеціальною історичною літературою та довідниковими виданнями з історії України;

- застосовувати одержані знання та набуті навички у вивченні інших суспільних наук;

- використовувати історичний досвід держав і державотворення в практичній діяльності для створення демократичної правової держави в Україні, для орієнтації в суспільно-політичному житті, оцінки суспільних явищ і подій;

- самостійно робити правильні прогнози у сфері суспільно-політичного життя людського суспільства на основі історичних знань, як в процесі навчання так і під час самостійної діяльності.

1. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	16
семінарські заняття / практичні	16
самостійна робота	84

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
1	081 Право	1	нормативний

Тематика курсу

Тема	кількість год.
------	----------------

	лекції	практичні заняття	сам. роб.
Модуль I. Історія та культура України у давню, середню та модерну добу			
Тема 1. Вступ до дисципліни. Україна в давні часи	2		4
Тема 2. Київська держава (Русь-Україна) та Галицько-Волинська держава		2	4
Тема 3. Українські землі у складі Великого князівства Литовського та інших держав (XIV–XVII ст.)		2	6
Тема 4. Початок Національно-визвольної війни українського народу (1648–1657 рр.). Утворення Української козацької держави	2		6
Тема 5. Боротьба за збереження Української козацької держави. Українські землі наприкінці XVII – у першій половині XVIII ст.		2	6
Тема 6. Українські землі у другій половині XVIII – першій половині XIX ст.		2	4
Тема 7. Українські землі у другій половині XIX – на початку XX ст.	4		6
Модуль II. Історія та культура України у новітній час.			
Тема 8. Україна в Першій світовій війні. Початок Української революції (1914–1917 рр.)		2	6
Тема 9. Україна у період боротьби за відродження і збереження державності (1917–1921 рр.)	2		6
Тема 10. Встановлення й утвердження радянського тоталітарного режиму в Україні. Західноукраїнські землі у міжвоєнний період (1921–1938 рр.)	2		6
Тема 11. Україна в роки Другої світовій війні (1939–1945 рр.)		2	6
Тема 12. Україна у перше повоєнне десятиліття та в умовах лібералізації суспільства (1945–1964 рр.)	2		6
Тема 13. Україна у роки загострення кризи радянської системи (1964–1991 рр.)		2	6
Тема 14. Україна в умовах становлення державності (1991–2004 рр.)		2	6
Тема 15. Українська держава на початку XXI ст.	2		6
Усього годин	16	16	84
2. Політика курсу			

Письмові роботи:

Планується виконання студентами додаткових письмових робіт та за темами, винесеними на самостійне опрацювання (перелік - в методичних вказівках для забезпечення самостійної роботи студентів денної форми навчання), а також додаткових письмових індивідуальних завдань.

Академічна доброчесність:

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення.

Відвідування занять:

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідуватимуть лекції і практичні заняття курсу.

3. Рекомендована література

1. Бойко О. Історія України: Навч. пос. Київ: Академвидав, 2003. 656 с.
2. Бугрій В.С. Історія та культура України: навчальний посібник. Суми: ФОП Цьома С.П., 2017. 318 с.
3. Воронянський О.В. Історія України: Навч. пос. Харків: Парус, 2007. 544 с.
4. Гудзь В.В. Історія України: Підручник. Київ: Слово, 2008. 672 с.
5. Довідник з історії України / За ред. І.З. Підкова, Р.М. Шуст. Київ: Генеза, 2001. 1136 с.
6. Історія України: Нове бачення. Навч. пос. / Під ред. В.А. Смолія. Київ, 2000. 463 с.
7. Кормич Л.І., Багацький В.В. Історія України від найдавніших часів і до ХХІ ст. Харків: Одиссей, 2001. 479 с.
8. Новітня історія України (1900–2000 рр.): Навч. пос. / Ред.: А.Г.Слюсаренко, В.І.Гусев, В.М.Литвин та ін. Київ: Вища школа, 2002. 719 с.
9. Остафійчук В.Ф. Історія України: сучасне бачення: Навч. пос. Київ: Знання-Прес, 2004. 390 с.
10. Петровський В.В., Радченко Л.О., Семененко В.І. Історія України: Неупереджений погляд. Факти. Міфи. Коментарі. Харків: Школа, 2008. 608с.
11. Рибак І.В. Історія України у проблемному викладі, в особах, термінах, назвах і поняттях: Навч. пос. Київ: Центр навчальної літератури, 2005. 199 с.
12. Світлична В. Історія України: Навч. пос. Київ: Каравела; Львів: Новий Світ-2000, Магнолія плюс, 2000. 308 с.
13. Україна і світ: Історія господарства від первісної доби і перших цивілізацій до становлення індустріального суспільства. Навч. пос. Київ: Генеза, 1994. 368 с.

Викладач _____

 професор В.С. Бугрій